

Sygn. akt I CSK 3463/22

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w Katowicach i "S." w likwidacji w S.

przeciwko M. M.

o ustalenie nieważności czynności prawnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 listopada 2022 r.,

na skutek skarg kasacyjnych powodów - Prokuratora Okręgowego w Katowicach i "S." w likwidacji w S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 80/21,

1. prostuje oczywistą niedokładność w komparycji zaskarżonego wyroku w ten sposób, że sformułowanie "w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w Katowicach działającego na rzecz "S." w likwidacji w S." zastępuje sformułowaniem "w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w Katowicach i "S." w likwidacji w S.";

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej powodowej "S." w likwidacji w S. do rozpoznania;

3. przyjmuje skargę kasacyjną powoda Prokuratora Okręgowego w Katowicach do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną „S.” w likwidacji w S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 80/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należało dokonać sprostowania oczywistej niedokładności w komparycji zaskarżonego wyroku w zakresie oznaczenia strony powodowej. Otóż z pozwem wystąpił Prokurator Okręgowy w Katowicach, wskazując, że działa na rzecz „S.” w likwidacji w S., ale po stosownym zawiadomieniu S. zgłosiła udział w sprawie w charakterze strony (k. 240) i w toku postępowania przed Sądami obu instancji występowała oraz podejmowała czynności jako strona także w znaczeniu formalnym, w tym wypadku jako strona powodowa (obok Prokuratora Okręgowego w Katowicach), a zatem miał zastosowanie art. 56 § 1 zd. 2 k.p.c. Potwierdzeniem wystąpienia takiego układu procesowego po stronie powodowej jest też wniesienie skargi kasacyjnej przez Spółdzielnię.

Po stronie powodowej występuje więc Prokurator Okręgowy w Katowicach i „S.” w likwidacji w S., przy czym do udziału Prokuratora w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o współuczestnictwie jednolitym.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji

zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania „S.” w likwidacji w S. oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca ogólnie wskazała, że w jej ocenie zaskarżony wyrok jest obarczony kwalifikowanymi wadami zarówno w zakresie obrazu prawa materialnego, jak i przepisów postępowania, co przesądza o niemożności jego ostania się w porządku prawnym. Nie podała jednak o jakie konkretnie przepisy chodzi, ani też nie wyjaśniła na czym polegają kwalifikowane błędy Sądu drugiej instancji.

Po takim ogólnym stwierdzeniu skarżąca przystąpiła do uzasadniania zarzutów kasacyjnych.

Tymczasem przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia

26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może ograniczać się do ich ogólnikowego powołania czy przytoczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52). Sąd Najwyższy nie ma obowiązku zastępowania skarżącego i poszukiwania argumentów przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., I UZ 47/06, OSNP 2008, nr 7-8, poz. 118). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowi jej element samodzielny - wyodrębniony w oddzielnej jednostce normatywnej i nie może być utożsamiany z innymi wymogami formalnymi skargi kasacyjnej, w tym jej podstawami i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, nie publ, z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 243/18, nie publ.).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej powodowej „S.” w likwidacji w S. do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.